

Priority prevence rizik vzniku poškození zdraví zaměstnanců následkem pracovního úrazu nebo nemocí z povolání pro rok 2025

Obsah.....	1
1. Prevence rizik v zemědělství.....	1
2. Prevence rizik v lesnictví.....	2
3. Prevence rizik ve stavebnictví.....	3
4. Prevence rizik při provozování elektrických zařízení a vyhrazených elektrických zařízeních.....	5
5. Prevence rizik při nakládání s chemickými látkami a směsmi	6
6. Prevence rizik v dopravě.....	8
7. Prevence rizik v sociálních službách, zdravotnictví a náhradní rodinné výchovy.....	9
8. Návrhy konkrétních opatření na úseku BOZP ve vazbě na digitalizaci a inovaci procesů s důrazem na využití nových technologií.....	10

1. Prevence rizik v zemědělství

Většina pracovišť v zemědělství se vyznačuje značnou rizikovostí práce a v souvislosti s tím dochází i k častějšímu výskytu pracovních úrazů. Nejčastěji dochází k pracovním úrazům při práci s mechanizací v důsledku nesprávné manipulace, nevhodnému stavu zařízení a nářadí, při manipulaci a práci se zvířaty.

Druh PÚ zemědělství	Smrtelný	Závažný	Ostatní
Rok 2021	5	41	1 951
Rok 2022	7	48	1 668
Rok 2023 k 24.11.2023	4	30	1 444

Nejčastější zdroje PÚ:

- Živé organismy a lidské bytosti,
- Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach,
- Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé).

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko,
- Ohrožení zvířaty a přírodními živly,
- Používání nebezpečných postupů nebo způsobu práce včetně jednání bez oprávnění, proti zákazu, prodlévání v ohroženém prostoru.

Rok	2021	2022	2023(k 24.11.23)
Počet kontrol	317	456	509
Počet porušení	963	1 228	1 714

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 102 odst. 1; ust. § 103 odst. 1 písm. a); ust. § 102 odst. 3],
- **nařízení vlády č. 101/2005 Sb.**, o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí [zejména § 4 odst. 1 příloha, bod přílohy 10.2; ust. § 3 odst. 1; ust. § 4 odst. 1 příloha, bod přílohy 2.2.4],
- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 4 odst. 1 písm. c); ust. § 6 odst. 1; ust. § 4 odst. 1 písm. a)].

Nejčastější rizikové faktory:

- práce s mechanizací
- obsluha mechanizace
- hluk a vibrace
- manipulace se zvířaty (nakládání a vykládání zvířat), strojní dojení aj.
- manipulace s materiálem
- čištění chlívů, přivazování, uvazování, vážení a veterinární a inseminační zákroky
- čištění jímek, silážních věží a zásobníků (jsou zdrojem nebezpečných plynů)
- informovanost a školení pracovníků
- ergonomie, psychosociálních determinantů zdraví a celkového well-beingu zaměstnanců specificky v agri-sektoru
- náročná fyzická zátěž
- stres, monotónnost
- psychosociální rizika

2. Prevence rizik v lesnictví

Lesnictví je jedním z nejnebezpečnějších pracovních odvětví. Vykazuje vysokou míru úrazovosti při používání vozidel, strojů a zacházení s hospodářskými zvířaty. Rizikovými faktory jsou také expozice chemických pesticidů, vibrace, hluku a zejména skutečnosti, že jsou tyto práce v průběhu roku prováděny za měnících se podmínek (zejména klimatických a podmínek daného pracoviště).

Druh PÚ v lesnictví	Smrtelný	Závažný	Ostatní
Rok 2021	6	25	862
Rok 2022	4	26	827
Rok 2023 k 24.11.2023	0	20	668

Nejčastější zdroje PÚ:

- Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach,
- Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé),
- Stroje a zařízení stabilní.

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko,
- Používání nebezpečných postupů nebo způsobu práce včetně jednání bez oprávnění, proti zákazu, prodlévání v ohroženém prostoru,

- Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště).

Rok	2021	2022	2023 (k 24.11.23)
Počet kontrol	227	399	395
Počet porušení	363	960	984

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 102 odst. 1; ust. § 102 odst. 3; ust. § 103 odst. 1 písm. a)],
- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 4 odst. 1 písm. c); ust. § 2 odst. 1; ust. § 5 odst. 1 písm. b)],
- **nařízení vlády č. 101/2005 Sb.**, o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí [zejména § 4 odst. 1, bod přílohy 10.1; ust. § 3 odst. 1; § 4 odst. 1, bod přílohy 10.2].

Nejčastější rizikové faktory:

- Klimatické podmínky (provádění prací za silného mrazu, větru, za bouřky).
- Vibrace a hluk (zejména s ohledem na možnost vzniku nemoci z povolání při nedodržování stanovené expoziční doby a bez použití odpovídajících OOPP zejména pro práci s motorovou pilou).
- Nadměrná fyzická zátěž (zdvihání a přemísťování těžkých břemen, ke kterému dochází zejména při těžbě, soustředování a manipulaci dříví).
- Nevhodná pracovní poloha a jednostranně opakovaná práce (práce vyžadující hluboké ohyby zad, např. při kácení stromů přenosnou řetězovou pilou, ručním vyžínáním a výsadbě sazenic), vyžadující navíc při provádění těchto prací ve svahu značný energetický výdej.
- Zátěž chladem, která je jedním z faktorů ovlivňujících vznik nemoci z povolání (provádění prací ve venkovním prostředí při nízkých teplotách po celou pracovní směnu).
- Nedostatečná kvalifikace a zdravotní nezpůsobilost k provádění práce.
- Pád z výšky (při práci na stojících stromech, případně při práci z pracovní plošiny).
- Nedodržování bezpečných pracovních postupů, stanovených zákazů práce a zákazu vstupu do ohroženého prostoru (včetně nezajištění pracovního prostoru před vstupem nepovolaných osob).
- Používání strojů a nářadí, jejichž technický stav neodpovídá požadavkům předpisů k zajištění BOZP (včetně práce se stroji a nářadím se spalovacím motorem v uzavřeném prostoru, není-li zajištěno dostatečné odvětrávání).
- Nezabezpečená přeprava pohonných hmot a nářadí dopravními prostředky, zejména s ohledem na ohrožení současně přepravovaných osob.
- Provádění prací při těžbě dříví osamocněným zaměstnancem (bez zajištění jeho kontroly v pravidelných intervalech).
- Práce s nebezpečnými chemickými látkami nebo přípravky (při nedodržování zásad bezpečné práce stanovených pro nakládání s těmito látkami a přípravky).
- Práce zaměstnanců několika zaměstnavatelů na jednom pracovišti, bez zajištění koordinace jimi prováděných činností.
- Nepoužívání OOPP k ochraně před riziky, vyplývajícími z prováděných prací.
- Kontakt člověka se zvířaty, ohrožení hmyzem.

3. Prevence rizik ve stavebnictví

Jako jedny z nejrizikovějších prací se jeví práce prováděné na staveništích. Specifickým znakem, který charakterizuje stavebnictví, je dočasnost stavebních prací vždy na různých pracovištích navíc při současném zapojení více subjektů do realizace stavby, mezi nimiž někdy není nastavena koordinace činností tak, aby jeden subjekt neohrožoval svojí činností subjekt jiný.

Druh PÚ ve stavebnictví	Smrtelný	Závažný	Ostatní
Rok 2021	18	109	2 155
Rok 2022	10	113	1 945
Rok 2023 (k 24.11.23)	15	73	1 688

Nejčastější zdroje PÚ:

- Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojí a vozidel, úlomky, prach,
- Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně),
- Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé).

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko,
- Používání nebezpečných postupů nebo způsobu práce včetně jednání bez oprávnění, proti zákazu, prodlévání v ohroženém prostoru, nedostatky v koordinaci činností
- Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště).

Rok	2021	2022	2023 (k 24.11.23)
Počet kontrol	617	758	825
Počet porušení	1 279	1 798	1 835

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 5 odst. 1 písm. c); ust. § 3 odst. 2 písm. g); ust. § 14 odst. 1],
- **nařízení vlády č. 362/2005 Sb.**, o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky [zejména ust. § 3 odst. 1 písm. b); ust. § 4 příloha část I. bod přílohy 4.; ust. § 3 odst. 5],
- **nařízení vlády č. 591/2006 Sb.**, o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 2 odst. 1; ust. § 8 odst. 1 písm. h); ust. § 8 odst. 1 písm. a)].

Nejčastější rizikové faktory:

- práce ve výškách a nad volnou hloubkou
- hloubení výkopů, děr a prohlubní
- stabilita DSK (lešení) a jiných konstrukcí
- práce a manipulace s těžkými břemeny
- práce osamoceného zaměstnance
- zakopnutí nebo uklouznutí v terénu
- zasažení elektrickým proudem
- výbuch nebo únik plynu při poškození potrubí

- pád předmětu nebo nářadí z výšky
- zásah pracovníka manipulovaným dílcem
- práce s vrtačkou nebo bouracím zařízením
- namotání oděvu nebo vlasů na rotující nástroj
- zanesení dýchacích cest prachem
- ohrožení sluchu a zraku při nepoužívání OOPP
- Práce zaměstnanců několika zaměstnavatelů na jednom pracovišti, bez zajištění koordinace jimi prováděných činností.
- Nedostatečné právní povědomí podnikatelů, manažerů a zaměstnanců v oblasti BOZP.
- Neexistující komplexní a kontrolovaný systém prevence pracovních úrazů a nemocí z povolání.

4. Prevence rizik při provozování elektrických zařízení a vyhrazených elektrických zařízení

Při nesprávném **provozování elektrických zařízení** dochází ke vzniku vysokého rizika ohrožení zdraví a bezpečnosti osob i majetku. Je proto důležité, aby provozovatelé elektrických zařízení dodržovali požadavky právních předpisů a technických norem, podle kterých se bezpečně provádí práce na elektrických zařízeních, jejich revize, údržba a další činnosti. Je nezbytné opatrné zacházení s elektrickými zařízeními, které jsou pod napětím, a rozumné chování v místech, kde se nachází vysoké napětí a elektrické vedení.

Druh PÚ el. zařízení	Smrtelný	Závažný	Ostatní
Rok 2021	1	6	86
Rok 2022	0	4	77
Rok 2023 (k 24.11.23)	2	8	44

Nejčastější zdroje PÚ:

- Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně),
- Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach,
- Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé).

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko,
- Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště),
- Nepoužívání (nesprávné používání) předepsaných a předělených OOPP (přístrojů).

Rok	2021	2022	2023 (k 24.11.23)
Počet kontrol	362	529	611
Počet porušení	1 288	1 242	1 267

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 102 odst. 1; ust. § 102 odst. 3; ust. § 103 odst. 2 písm. c)],
- **vyhláška č. 48/1982 Sb.**, kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 199 písm. a); ust. § 194 odst. 3; ust. § 199 písm. f)],

- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 4 odst. 1 písm. c); ust. § 6 odst. 1].

Největší rizika představuje

- neprovedené revize budov
- neprovedené revize el. spotřebičů
- zařízení nejsou řádně udržována, kontrolována, revidována
- zjištěn přístup k nebezpečným živým částem (chybí kryty)
- elektrické instalace nejsou spolehlivě upevněny
- pohyblivé přívody nejsou chráněny proti vytržení
- není určena osoba odpovědná za provoz EZ
- revizní zprávy neobsahují všechny náležitosti
- nejsou zpracovány protokoly o určení vnějších vlivů
- nedostatečně vyhodnocená rizika s prací na EZ
- neodstraněné závady uváděné v revizích zprávách
- neoznačené nouzové vypínání
- neoznačení hlavního vypínače
- nevybavení pracoviště pro poskytnutí první pomoci při pracovním úrazu el. proudem

Nejčastější zjišťovaná porušení v oblasti BOZP a VTZ

Rok	Počet porušení v oblasti		
	BOZP	VTZ	Celkem
2021	7 559	4 552	12 111
2022	11 344	5 118	16 462
K 31. 10. 2023	12 035	5 606	17 641

V oblasti BOZP a VTZ:

- chybně nebo nedostatečně vyhodnocená rizika pro pracovní činnosti (nevyhledání a nevyhodnocení rizik v rámci pracovních a technologických postupů),
- neseznámení zaměstnanců s příslušnými riziky ohrožujícími život a zdraví na pracovišti a chybějící či neúplné školení zaměstnanců o právních a ostatních předpisech BOZP zahrnujících i návody výrobce pro obsluhu daných zařízení,
- nebezpečné pracovní postupy tolerované zaměstnavatelem,
- nevhodnou organizaci práce ze strany zaměstnavatele,
- neodpovídající stav pracoviště a pracovního prostředí vzhledem k bezpečnostním požadavkům (např. nezajištěná místa s rizikem pádu z výšky nebo do hloubky apod.),
- chybějící revize používaných zařízení,
- zanedbanou údržbu používaných zařízení,
- nedostatečné kontroly používaných zařízení.

5. Prevence rizik při nakládání s chemickými látkami a směsmi

Problematika nakládání chemickými látkami a jejich skladování spočívá zejména ve značném množství předpisů jako je nařízení REACH, CLP, zákon o vodách, o náležitostech nakládání se závadnými látkami, o ochraně veřejného zdraví, o prevenci závažných havárií, o ekologické újmě, normy ČSN pro hořlavé kapaliny, toxické látky, atd. Toto velké množství izolovaných pravidel pak komplikuje orientaci v nastavených požadavcích, vede k nesprávným postupům při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a jejich skladováním, což pak může vést k nebezpečným a zdraví ohrožujícím situacím.

Druh PÚ Chemické látky	Smrtelný	Závažný	Ostatní
Rok 2021	5	18	241
Rok 2022	1	11	189
Rok 2023 (k 24.11.23)	0	3	224

Nejčastější zdroje PÚ:

- Ostatní chemikálie, výbušniny, radioaktivní látky, biologické látky skupiny 15, výše neuvedené,
- Nebezpečné látky a přípravky žíravé, korozivní (pevné, kapalné nebo plynné),
- Nebezpečné látky a přípravky, radioaktivní látky, biologické látky.
- Těžké alergeny.

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko,
- Používání nebezpečných postupů nebo způsobu práce včetně jednání bez oprávnění, proti zákazu, prodlévání v ohroženém prostoru,
- Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště).

Rok	2021	2022	2023 (k 24.11.23)
Počet kontrol	77	148	130
Počet porušení	204	285	324

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 102 odst. 1; ust. § 102 odst. 3; ust. § 103 odst. 1 písm. a)],
- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 6 odst. 1; ust. § 4 odst. 1 písm. c); ust. § 2 odst. 1],
- **nařízení vlády č. 375/2017 Sb.**, o vzhledu, umístění a provedení bezpečnostních značek a značení a zavedení signálů (zejména ust. § 4 odst. 1; ust. § 4 odst. 3).

Nejčastější rizikové faktory:

- Nepoužívání OOPP k ochraně před riziky, vyplývajícími z prováděných prací.
- Nebezpečné interakce mezi NCHLS při jejich společném skladování.
- Rizika kontaktu s tekutinami nebo rozstříknutou kapalinou (žíraviny, oxidující látky).
- Riziko ohně nebo exploze. Kouře, plyny, dýmy, mlhy.
- Nedodržování bezpečných pracovních postupů, stanovených zákazů práce a zákazu vstupu do ohroženého prostoru (včetně nezajištění pracovního prostoru před vstupem nepovolaných osob).
- Nedostatečná kvalifikace a zdravotní nezpůsobilost k prováděné práci.
- Práce zaměstnanců několika zaměstnavatelů na jednom pracovišti, bez zajištění koordinace jimi prováděných činností.

6. Prevence rizik v dopravě

Doprava a logistika patří k vysoce rizikovým profesím. Nejen při vykládce a nakládce nákladních vozidel dochází ke vzniku mnoha nebezpečných situací, které nezřídka vedou k nehodám či těžkým úrazům. Jedná se o činnosti, při nichž se s materiálem manipuluje jak pomocí strojní mechanizace, tak nezřídka i ručně nebo pomocí jednoduchých manipulačních prostředků. To s sebou nese jak řadu rizikových momentů, tak vyvolává značnou fyzickou zátěž zaměstnanců včetně zaujímání nepřijatelných pracovních poloh. I přes svou závažnost není tato problematika řešena žádným zvláštním právním předpisem. Na pracovních úkonech a na pracovištích se v tomto odvětví střídá více právních subjektů, a ne vždy je řádně zabezpečena koordinace jejich činností.

Druh PÚ nakládka/vykládka	Smrtelný	Závažný	Ostatní
Rok 2021	10	85	3 808
Rok 2022	12	80	3 253
Rok 2023 (k 24.11.23)	10	83	2 565

Nejčastější zdroje PÚ:

- Materiály, předměty, výrobky, součásti, strojů a vozidel, úlomky, prach,
- Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně),
- Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé).

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko,
- Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště),
- Používání nebezpečných postupů nebo způsobu práce včetně jednání bez oprávnění, proti zákazům, prodlévání v ohroženém prostoru.

Rok	2021	2022	2023 (k 24.11.23)
Počet kontrol	230	303	367
Počet porušení	433	515	798

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 103 odst. 1 písm. a); ust. § 102 odst. 1; ust. § 96 odst. 1 písm. a)],
- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 4 odst. 1 písm. c); ust. § 5 odst. 1 písm. a) a d); ust. § 2 odst. 1 písm. a)],
- **nařízení vlády č. 589/2006 Sb.**, kterým se stanoví odchylná úprava pracovní doby a doby odpočinku zaměstnanců v dopravě, ve znění pozdějších předpisů (zejména ust. § 9 odst. 1; ust. § 7; ust. § 5 odst. 2).

Nejčastější rizikové faktory:

- práce ve výškách
- manipulace s materiálem
- zajištění materiálu
- pád břemene
- sestup a výstup z ložné plochy
- uložení materiálu

- technický stav vozu
- fyzická zátěž
- nepříjemná pracovní poloha
- způsob nakládky a vykládky pomocí manipulačních vozíků, mobilní rampy, zdvihací zařízení, stáčecí zařízení apod.)
- způsob plachtování, plombování aj.
- Práce zaměstnanců několika zaměstnavatelů na jednom pracovišti, bez zajištění koordinace jimi prováděných činností.

7. Prevence rizik v sociálních službách, zdravotnictví a náhradní rodinné výchovy

Jedná se o specifická pracoviště, resp. specifické skupiny zaměstnanců, kteří jsou vystaveni psychicky často i fyzicky náročné práci s klienty. Jde o dlouhodobé vystavení enormní zátěži a rizikům zejm. ze strany dospělých a dětských klientů, kteří mají vážné poruchy chování. To vede k častému výskytu syndromu vyhoření a dalším problémům. Výjimečné nejsou ani fyzické útoky a šikana. I přes vysokou náročnost a rizikovost práce se dosud žádné systémové aktivity, které by přispěly k eliminaci rizika pracovního úrazu nebo nemoci z povolání v daném sektoru nerealizovaly.

Specifická pracoviště a skupiny zaměstnanců, na něž se tato problematika vztahuje, se týkají profesionálů v oblasti zdravotnictví. Jedná se o pracovníky, kteří se věnují psychicky i fyzicky náročné práci s klienty, a to zejména na dlouhodobém základě. Tito zaměstnanci čelí enormní zátěži a rizikům, zejména ze strany dospělých a dětských klientů s vážnými poruchami chování.

Práce na těchto pracovištích často vede k syndromu vyhoření, což je stav dlouhodobého vystavení stresu a psychické únavy. Kromě toho se setkávají s dalšími problémy spojenými s výzvami v péči o klienty s obtížným chováním. Situace je komplikována i tím, že pracovníci čelí fyzickým útokům a šikaně.

Je důležité zdůraznit, že i přes vysokou náročnost a rizikovost práce těchto zaměstnanců nebyly dosud realizovány žádné systémové aktivity, které by přispěly k eliminaci rizika pracovního úrazu nebo nemoci z povolání v tomto specifickém sektoru. To ukazuje na naléhavou potřebu implementace opatření zaměřených na zlepšení pracovních podmínek a bezpečnosti těchto pracovníků ve zdravotnickém prostředí.

Druh PÚ Sociální služby	Smrtelný	Závažný	Ostatní
Rok 2021	1	9	900
Rok 2022	0	9	769
Rok 2023 (k 24.11.23)	0	5	759

Nejčastější zdroje PÚ:

- Živé organismy a lidské bytosti,
- Budovy, stavební konstrukce, povrchy – v úrovni země (uvnitř i vně, pevné či mobilní, dočasné nebo trvalé),
- Budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země (uvnitř i vně).

Nejčastější příčiny PÚ:

- Špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko,
- Ohrožení jinými osobami (odvedení pozornosti při práci, žerty, hádky a jiná nesprávná či nebezpečná jednání druhých osob,
- Manipulace s těžkými břemeny: Úrazy spojené s fyzickou námahou při manipulaci s těžkými břemeny, což může zahrnovat zdvihání, přenášení a manipulaci s těžkým nákladem.

- Fyzické a psychické napadání pacienty (u pracovníků zdravotních záchranných služeb a dopravních zdravotních služeb)
- Vadný nebo nepříznivý stav zdroje úrazu (nikoliv pracoviště).
- Chemické látky a nebezpečné látky: Pracovníci, kteří mají kontakt s chemickými látkami nebo nebezpečnými materiály, jsou vystaveni riziku chemických popálenin nebo otrav.
- Poranění o ostré předměty (jehla, skalpel apod.)

Rok	2021	2022	2023 (k 24.11.23)
Počet kontrol	93	112	167
Počet porušení	92	272	384

Nejčastěji porušované právní předpisy:

- **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (zejména ust. § 102 odst. 1),
- **zákon č. 309/2006 Sb.**, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů [zejména ust. § 4 odst. 1 písm. c); ust. § 2 odst. 1 písm. a); ust. § 6 odst. 1],
- **nařízení vlády č. 101/2005 Sb.**, o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí [zejména § 4 odst. 1 příloha, bod přílohy 2.2.4; ust. § 3 odst. 4 písm. a); ust. § 4 odst. 1 příloha, bod přílohy 10.1].

Nejčastější rizikové faktory:

- fyzická zátěž
- zacházení s lidmi
- manipulace s těžkými břemeny
- péče a laické (nelékařské) zacházení
- pomoc a osobní hygiena
- zaházení při nemocech a nákazách
- čištění, mytí, dezinfekce, aj.

8. Návrhy konkrétních opatření na úseku BOZP ve vazbě na digitalizaci a inovaci procesů s důrazem na využití nových technologií.

Mění se formy práce vyplývající mimo jiné z digitalizace, společně se zvýšením počtu osob pracujících s významným vlivem nových technologií na vykonávané činnosti, budou rovněž vyžadovat aktualizaci řešení v oblasti BOZP. Problematiku digitalizace akcentuje rovněž Strategický rámec EU pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2021–2027. Oblast digitalizace by neměla být opomenuta i z důvodu právě začínající Evropské kampaně Zdravé pracoviště na období 2023–2025 s názvem „Bezpečná a zdravá práce v digitálním věku“, kterou organizuje Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (OSHA). Tato kampaň má za cíl zvýšit povědomí o dopadu nových digitálních technologií na práci a pracoviště a souvisejících výzvách a příležitostech v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Navržené oblasti pro přípravu konkrétních opatření:

- Práce prostřednictvím digitálních platforem.
- Pokročilá robotika a umělá inteligence.
- Chytré digitální systémy a registry.
- Řízení pracovníků pomocí umělé inteligence.
- Využití potenciálu virtuální reality a rozšířené reality.

- Distribuované systémy založené na privátních a/nebo konsorciálních blockchainech (průřezové téma)

Souhrnná informace k přípravě konkrétních opatření v rámci jednotlivých priorit:

- Výstupem aktivit k naplňování jednotlivých priorit musí být ve smyslu §320a písm. b) ZP konkrétní opatření, tj. např. metodika správného postupu pracovních činností, příp. další doporučení, návodné audiovizuální výstupy (instruktážní videospoty), které přispějí ke snížení rizika vzniku pracovního úrazu/nemoci z povolání a povedou k eliminaci nebezpečných situací. Opatření mohou mít povahu technologickou, technickou, právní, organizační či administrativní.
- Konkrétní výstup/metodika musí být podložen identifikací rizik, vyhodnocením rizik a návrhem opatření k eliminaci případných zbytkových rizik.
- Na přípravě opatření se mohou podílet konkrétní zaměstnavatelé, jichž se dané riziko týká, protože mohou poskytnout cennou zpětnou vazbu z pohledu praxe na podobu metodiky a budou též jejími uživateli.
- Vedením přípravy konkrétního opatření by měla být pověřena osoba odborně způsobilá (OZO BOZP_ Zákon č. 309/2006 Sb.), protože výstupy vyžadují znalost dané problematiky (pozn. rozdíl od naplňování § 320a písm. b).
- Součástí předkládaného konkrétního návrhu řešení je informace o způsobu osvěty (prezentace výsledků).